

Практичне заняття
«За живе...» Непоправні наслідки Чорнобильської трагедії.

Опрацюйте документи для практичної роботи.

Створіть електронну ПРЕЗЕНТАЦІЮ:

Слайд № 1 - Прізвище, ім'я, клас

На кожному слайді повинно бути розміщено мінімум 1 фото, що відповідає питанню. За бажанням фото (декілька) можна виносити на окремий слайд після кожного з питань.

Слайд № 2 - Визначте час і причини катастрофи на ЧАЕС.

Слайд № 3 - Окресліть масштаби катастрофи на ЧАЕС

Слайд № 4. Як проходила евакуація населення.

Слайд № 5. Якими були прямі та непрямі витрати України?

Слайд № 6. Назвіть дії партійного керівництва СРСР.

Слайд № 7. Окресліть наслідки катастрофи (для економіки, екології, здоров'я населення, демографії...)

Слайд № 8. Якою була реакція світової спільноти?

Слайд № 9. Що таке Чорнобильський саркофаг.

Слайд № 10. Чи можна стверджувати, що провина за Чорнобильську катастрофу цілком лежить на тоталітарній системі, яка існувала в УРСР.

ДОКУМЕНТИ РОЗПОВІДАЮТЬ

№ 1. Уривок із доповідної записки начальника КДБ Київської області Володимира Фесенка першому секретареві Київського обласного комітету КПУ Володимиру Цибульку про порушення технічних норм на будівництві Чорнобильської АЕС. 1973 рік

«Із вхідних в управління КДБ при РМ УРСР по Київській області матеріалів видно, що на будівництві ЧАЕС є випадки порушення технічних норм. Так, при бетонних роботах на блоці «Г» після зняття опалубки були виявлені раковини на стінах фундаменту, що стало результатом недостатнього ущільнення при кладці бетону. Усунення браку потребувало значних витрат робочого часу. На початку 1973 року при роботах із виведення дренажних вод було допущено розбіжність між встановленою арматурою і проектовою, що зменшило міцність конструкції. При цьому на виконавчій схемі були внесені зміни, що відображають помилкове положення арматури. При прийманні робіт по блоку в перших числах квітня цього року було виявлено, що встановлена арматура не відповідає запроектованій. Приймальники робіт дирекції споруджуваної АЕС неодноразово виявляли випадки неякісного зварювання стиків арматури».

№ 2. Уривок із доповідної записки начальника Прип'ятського міськвідділу УКДБ УРСР в Києві і Київській області підполковника Юрія Ніколаєва начальнику УКДБ УРСР по Києву та Київській області Максиму Бандуристу

про аварійну ситуацію на 3-му та 4-му енергоблоках Чорнобильської АЕС. 1984 рік

«За наявними оперативними даними, отриманими від агента Юрія, стало відомо про те, що на відмітках по висоті 35.5, 39.0, 43.0 метра 3-го енергоблоку Чорнобильської АЕС відбувається руйнування несучих і огорожувальних конструкцій приміщень реакторного відділення, а саме тріщини в плитах перекриттів, зміщення ригелів і плит перекриттів, зміщення навісних залізобетонних і керамзитових панелей».

№ 3. Уривок із документа № 22 повідомлення КДБ УРСР до КДБ СРСР про вибух 4-го енергоблоку Чорнобильської АЕС 26 квітня 1986 року

«26 квітня ц. р. о 1 годині 25 хвилин у приміщенні 4-го енергоблоку при виведенні його в плановий середній ремонт і проведенні випробувань турбогенераторів НР 7 і 8 стався вибух і виникла пожежа, яка перекинулася на дах 3-го енергоблоку. Внаслідок вибуху зруйновано шатро покрівлі реактора НР 4 і машинного залу. Під час аварії в приміщенні перебували 17 працівників зміни. 9 з них госпіталізовані, 4 працівники — у важкому стані, один з яких у реанімації. Пожежу локалізовано. Рівень радіації на території станції 20-25 мікрорентген на секунду, в м. Прип'яті — 4-14 мікрорентген на секунду. У зв'язку з аварією зупинений 3-й енергоблок (1-й і 2-й енергоблоки працюють нормально). Станція оточена».

№ 4. Уривок із доповіді начальника 6-го відділу УКДБ підполковника Аксьонова 3 травня 1986 року

«Урядова комісія прийняла рішення щодо евакуації з 10-кілометрової зони навколо Чорнобиля двох радгоспів та одного колгоспу. Згідно з рішенням, Чорнобиль планують евакуювати лише уночі з 3 на 4 травня або ж і взагалі 4 травня. При цьому рівень радіоактивності в зоні становить 100-150 рентген за годину, а в Чорнобилі — 32 мілірентгени за годину».

№ 5. Уривок із записок академіка Валерія Легасова

«Коли ми під'їжджали до станції, вразило небо. Вже за 8-10 км до неї виднілася малинова заграва. До приїзду урядової комісії 26 квітня о 8 годині вечора усвідомленого плану не було. Все це довелося робити комісії. Фізики передчували, що динаміка подій погіршуватиметься, і наполягали на обов'язковій евакуації. Медики підтримали фізиків... Борис Щербина, повіривши нашим прогнозам, прийняв рішення про евакуацію...»

№ 6. Із довідки 6-го відділу УКДБ по місту Києву та Київській області про оперативну ситуацію в столиці України і в місцях розміщення евакуйованих осіб. 8 травня 1986 року

«На період підготовки демонстрації до Першого травня учням шкіл були видані тренувальні костюми, в яких вони репетирували програму 27, 28 та 29 квітня. Від 5 до 8 травня ці костюми були здані до шкіл. Одяг має доволі високий рівень фону. Школи мають намір здати костюми в Палац піонерів. Необхідна дезактивація».

№ 7. Уривок із довідки щодо перебування в Києві кореспондента Стівена Страссера і доктора Роберта Гейла зі США. 4 червня 1986 року

«Стосовно журналіста Стівена Страссера, який займався збором інформації щодо наслідків Чорнобильської катастрофи, «було проведено комплекс чекістських

заходів, спрямований на недопущення збору наклепницької інформації, обмеження його дій та зниження активності». 34 співробітники спецорганів, які одночасно працювали над цим, зробили так, що «іноземець від радянських громадян не отримав тенденційної інформації». Комплекс агентурно-оперативних заходів проводили і щодо американця доктора Гейла, який «особливо цікавився кількістю хворих на променеву хворобу, евакуйованих із районів Чорнобиля і Прип'яті», та статистичними даними, що стосуються аварії».

№ 8. Уривок зі спогадів очевидиці подій Ніни Солов'янової

«Ми з сім'єю жили в Чорнобилі, за 15 кілометрів від Янова, де розміщувалася станція. Вранці 26 квітня я, як завжди, йшла на роботу. Дорогою проходила повз райвідділ міліції, де і почула вперше, що на атомній станції щось сталося. Але реальної загрози тоді ще ніхто не знав. Майже відразу в місті повністю відімкнули радіо і телефонний зв'язок. Ніякої інформації до нас не доходило.

Через день почали евакуйовувати дітей. Ми своїх синів також вивезли. Ми ж із чоловіком залишались у Чорнобилі до 5 травня. Я готувала їсти ліквідаторам, а чоловік разом з іншими робітниками вантажив пісок у парашути, які вертольотами доставляли на станцію для гасіння пожежі. Вражала природа навкруги. Майже відразу пожовтіли дерева, навіть трава та бур'яни стали бурого кольору. Сильно дерло в горлі. Вже на початку травня почалася загальна евакуація населення. Нам сказали, що зможемо повернутися за 3-4 дні, тому брати зі собою потрібно лише документи та гроші. Тоді ми ще не знали, що покидаємо свої домівки назавжди».

№ 9. Уривок зі спогадів очевидця подій Петра Гурського

«19 травня 1986 року я повинен був їхати у відрядження в Ростов-на-Дону, але о другій годині ночі черговий автотранспортного підприємства повідомив про терміновий збір водіїв. Директор сказав нам, що на Чорнобильській атомній станції сталася аварія і потрібні добровольці для допомоги в її ліквідації. Ніхто ще тоді до кінця не розумів, що трапилось і куди їдемо, але ми погодилися. По приїзді у Вишгород нас одразу розподілили у різні ділянки 30-кілометрової зони.

Першочерговими нашими завданнями були евакуація постраждалих від аварії та перевезення вантажів. Ще дорогою я звернув увагу на колони автобусів. Територія спорожніла — сумне і тривожне видовище. Відчуття було таким, ніби я опинився на іншій планеті. Працювати доводилося в спеціальних захисних комбінезонах, та радіація все одно впливала негативно. Хриплі голоси та червоні обличчя — таких прикмет набували всі ліквідатори вже на третій день роботи. Радіоактивні частинки осідали на шкірі та голосових зв'язках, спричиняючи опіки. Але через стільки років я жодного разу не пошкодував, що був там. Пишаюся тим, що зробив свій маленький внесок у ліквідацію катастрофи. Бо якщо не ми, громадяни своєї країни, то хто тоді піклуватиметься про неї?»

№ 10. Уривок із книги Світлани Алексієвич «Чорнобильська молитва»

«Вийшов вранці у сад, чогось не вистачає, якогось знайомого звуку.

Жодної бджоли. Не чути жодної бджоли! Жодної! Що? Що таке? І на другий день вони не вилетіли. І на третій. Потім нам повідомили, що на атомній — аварія, а вона поруч. Але довго ми нічого не знали. Бджоли знали, а ми ні...»

№ 11. Уривок зі спогадів очевидиці подій Людмили Коваленко

«Взнали ми про аварію на Чорнобильській атомній станції прямо на власному городі. Знаєте, ми, люди землі, споконвіку в ній копирсалися, а тоді ж, коли все бабахнуло, якраз городня пора була. Станція від нас у 30 кілометрах. Люди, які звідти зі зміни поверталися, про це горе розповіли. Двоє молодих хлопців говорять нам із сусідкою: «Жіночки, тікайте з городу, в Прип'яті вибухнув атомний реактор, тепер у землі дуже багато радіації, і копирсатися в ній небезпечно для здоров'я».

№ 12. Уривок із доповідної записки Верховній Раді УРСР про деякі проблеми ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС. 22 січня 1991 року

«У спеціалістів продовжують викликатися занепокоєння невирішені питання, пов'язані з конструкційними недоліками реакторів РБМК, а також наступним виведенням ЧАЕС з експлуатації. Як вважають учені, чисельність опромінених, отримані ними дози, масштаби радіоактивного забруднення є значно заниженими і не відповідають ситуації, що реально склалася після катастрофи. За розрахунками групи вчених, зона небезпечного зараження після аварії становить до 450-500 кілометрів, а надзвичайно небезпечного — до 120-130 кілометрів. Внутрішнього та зовнішнього опромінення, вищого за допустимі аварійні нормативи, могли зазнати понад 4,5 мільйона жителів України, Білорусі та Росії».

№ 13. Зі спогадів ліквідатора аварії

Героїзм простих ліквідаторів постійно натрапляв на ідіотизм штабних офіцерів. Мені на той момент було 27 років. Коли я потрапив у Чорнобиль, то побачив соціальну радянську систему в розрізі: колосальна здатність мобілізувати гігантські ресурси, кинуті на ліквідацію, і при цьому — не менш колосальна неефективність. У мене особисто лєвова частка зусиль, нервів і здоров'я пішла не на боротьбу з радіацією. Моя задача була зранку привести колону БРДМ, отримати завдання у штабі, роздати їх, розіслати екіпажі, самому поїхати на розвідку, ввечері здати дані у штаб і виїхати із зони у табір, який розташований за 5 км. Уночі — опрацювати гори паперів, порахувати дози, скласти плани на ранок, розписати машини, скласти звіти. Із цього денного розпорядку найбільше нервів, окрім боротьби з начальством, у мене займала процедура виїзду із зони та спілкування з дезактиваторами.

Довідка. Новий чорнобильський саркофаг — новий об'єкт (конфайнмент)

«Укриття» у вигляді арки, що споруджено над зруйнованим реактором Чорнобильської АЕС. У березні 2004 року було оголошено міжнародний тендер на проектування та будівництво НБК (наземної бетонної конструкції). Країни-донори назбирали на будівництво нового укриття на ЧАЕС та сховища відпрацьованого ядерного палива 750 мільйонів євро. Основна функція нового саркофага передбачає обмеження поширення радіоактивних речовин, що є в об'єкті «Укриття». Цю умову необхідно виконувати як за нормальної експлуатації, так і на випадок аварії (руйнації існуючого об'єкта «Укриття»). Проектом передбачено, що нова споруда буде експлуатуватися впродовж 100 років.